

Souhrnná teritoriální informace:

Chile

Zastupitelský úřad 25. 5. 2021 2:32

Chile je republikou s prezidentským systémem a veškerá exekutivní moc tedy leží v rukou prezidenta, který si jmenuje svoji vládu. Chile je vyspělou zemí a jako taková je členem OECD - Chile je 47. ekonomikou světa a 5. největší ekonomikou v regionu Latinské Ameriky (dle hodnoty HDP). Ekonomiku tvoří 60% služby, 36,7% průmysl včetně těžebního, 3,2% zemědělství. V rámci regionu má stabilní makroekonomiku, nízkou míru zadluženosti a nezávislé instituce jako soudy a centrální banku. Jedná se o otevřenou tržní ekonomiku s nízkým podílem místní výroby. Země má uzavřeno více než 60 obchodních dohod zajišťujících přístup na trhy představující téměř 90% světového HDP. Největšími obchodními partnery jsou ČR, USA, EU. Nejvýznamnějšími exportními artikly jsou nerostné suroviny a zemědělské produkty. Největším zahraničním investorem je EU. Dopad pandemie: pokles HDP o 14% za 2Q 2020 a o cca 6,2% za 2020. Rok 2021 je jak rokem volebním, tak rokem redigování nové ústavy. V květnových volbách do Ústavodárného shromáždění, na pozice guvernérů, starostů a zastupitelů zcela propadly tradiční politické strany středové pravice i levice. Naopak výrazně uspěli nezávislí kandidáti a představitelé extrémní levice. Země nyní čeká složité období, které vyvrcholí parlamentními a prezidentskými volbami na podzim t. r. Předpokládá se, že jednání o nové ústavě přinesou větší důraz na sociální otázky, ale neměly by zásadním způsobem ovlivnit vlastnické vztahy a liberální nastavení ekonomiky. České investice směřují v Chile především do energetického a potravinářského sektoru. Mezi perspektivní obory ekonomické spolupráce patří: důlní, těžební a ropný průmysl, energetický průmysl, ICT, vodohospodářský a dopravní průmysl, zdravotnický a farmaceutický průmysl.

Základní údaje	
Hlavní město	Santiago de Chile
Počet obyvatel	19107216
Jazyk	Španělština
Náboženství	Římskokatolické (67 %), protestantské (15 %), judaismus
Státní zřízení	Prezidentská republika
Hlava státu	Sebastián Piñera
Hlava vlády	Sebastián Piñera
Název měny	Chilské peso (CLP)
Cestování	
Časový posun	-6 hod v létě, - 4 hod v zimě
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Ing. Josef Hlobil
Ekonomický úsek	Jan Janda MBA
Konzulární úsek	Ing. Blanka Kováčová
CzechTrade	Ing. Jiří Jílek
Czechinvest	Ing. Jiří Jílek
Ekonomika	
Nominální HDP (mld. USD)	295,8
Hospodářský růst (%)	5,7
Inflace (%)	3,5
Nezaměstnanost (%)	10,0

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

4 Kulturní a obchodní jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Oficiální název státu je Chilská republika (República de Chile), zkráceně Chile.

Území Chile je rozděleno do 16 administrativních regionů. Každý region má svého guvernéra. Hlavním městem je Santiago de Chile, které má kolem 8 milionů obyvatel a je zároveň centrem Metropolitního regionu. Pořadí regionů geograficky seřazených od severu k jihu: Arica y Parinacota, Tarapacá, Antofagasta, Atacama, Coquimbo, Valparaíso, Metropolitní region Santiago, Libertador General Bernardo O'Higgins, Maule, Ñuble, Bío-Bío, Araucanía, Los Ríos, Los Lagos, Aysén del General Carlos Ibáñez del Campo a Magallanes a Chilská Antarktida.

Chile je prezidentská republika, prezident je tedy hlavním představitelem země, který má rozsáhlé exekutivní pravomoci a je zároveň i hlavou státu. Jeho funkční období trvá 4 roky a je volen přímou volbou. Zákonodárnou moc představuje parlament, tvořený poslaneckou sněmovnou a senátem. Od roku 2018 je prezidentem (již podruhé) Sebastián Piñera.

V důsledku velmi násilných sociálních nepokojů z konce roku 2019 při kterých občané požadovali především zlepšení sociálních proběhlo v říjnu 2020 referendum, ve kterém si Chileané odhlasovali redakci nové ústavy. Nová ústava by měla změnit legislativní priority tak, aby bylo zajištěno financováním nové a odpovědné sociální agendy. Novou ústavu připraví celkem 155 volených členů Ústavodárného sboru. Finální návrh textu ústavy bude po 9 až 12 měsících příprav předložen veřejnosti ke schválení v referendu s povinnou účastí.

Sociální nepokoje z roku 2019, nedůvěra v chilskou policii a nespokojenost s postupem vlády s řešením dopadů pandemie vedly jak k propadu popularity vlády, tak důvěry v politiku jako takovou, což vyústilo v květnových volbách do Ústavodárného shromáždění, guvernéřů, starostů a městských zastupitelů zdrcujícím propadem tradičních politických stran, vítězstvím nezávislých kandidátů, netradičních politických uskupení a krajní levice. Mandát současné vlády končí v březnu 2022. Na podzim 2021 tedy proběhnou parlamentní a prezidentské volby.

Složení vlády k 17. 5. 2021

Miguel Juan Sebastián Piñera Echenique	prezident a předseda vlády
Rodrigo Delgado Mocarquer (UDI)	ministr vnitra
Andrés Allamand Zavala (RN)	ministr zahraničních věcí
Baldo Petar Prokuriča Prokuriča (RN)	ministr obrany
Rodrigo Cerda Norambuena (nez.)	ministr financí
Juan José María Ossa Santa Cruz (RN)	ministr – vedoucí Prezidentské kanceláře
Jaime Bellolio Avaria (UDI)	ministr – vedoucí Úřadu vlády
Lucas Patricio Palacios Covarrubias (UDI)	ministr hospodářství
Karla Rubilar Barahona (RN)	ministřyně sociálního rozvoje
Raúl Eugenio Figueroa Salas (nez.)	ministr školství
Hernán Larraín Fernández (UDI)	ministr spravedlnosti
Patricio Melero Abaroa (UDI)	ministr práce a sociálních věcí
Alfredo Moreno Charme (nez.)	ministr veřejných prací
Enrique Paris Mancilla (nez.)	ministr zdravotnictví

Felipe Andrés Ward Edwards (UDI)	ministr bytové výstavby
María Emilia Undurraga Marimón (evópoli)	ministřyně zemědělství
Gloria de los Ángeles Hutt Hesse (evópoli)	ministřyně dopravy
Julio Isamit Díaz (UDI)	ministr pro národní majetek
Juan Carlos Jobet Eluchans (nez.)	ministr energetiky a důlního průmyslu
María Carolina Schmidt Zaldívar (nez.)	ministřyně životního prostředí
Cecilia Roxana Pérez Jara (RN)	ministřyně sportu
Mónica Beatriz Zalaquett Said (UDI)	ministřyně pro genderové otázky a otázky žen
Consuelo Valdés Chadwick (nez.)	ministřyně kultury
Andrés Oscar Couve Correa (nez.)	ministr pro vědu a techniku

1.2 Zahraniční politika země

Chile je obecně považováno za otevřené, tolerantní a aktivní v mezinárodním společenství. Usiluje o dobré vztahy se zeměmi v regionu LA i ve světě, kde se snaží zviditelnit jako příklad úspěšné demokratické země. Vzhledem ke své velmi liberální a otevřené ekonomice je prioritou chilské zahraniční politiky otevřený přístup na integrované mezinárodní trhy. Důležitá jsou členství Chile v regionálním Andském společenství MERCOSUR a v OECD, ve kterém je členem od roku 2010 jako první země z regionu LA. Chile má jako jedna z mála zemí dohodu o volném obchodu s USA a významné obchodní partnerství s Čínou. Aktuálně má Chile navázané diplomatické styky se 171 státy světa. Se sousední Bolívií má z důvodu letitých územní sporů styky pouze na konzulární úrovni. Cílem druhého mandátu současného prezidenta Piñery bylo prezentovat Chile jako premianta Latinské Ameriky a posílit tak význam země na mezinárodní scéně. Z podnětu prezidenta Piñery byl v roce 2019 založen PROSUR (Organizace pro pokrok a rozvoj Jižní Ameriky) což vedlo k zániku UNASUR. V posledních letech hrál chilský prezident aktivní roli v Lidské skupině, v Pacifické Alianci a zúčastnil se řady summitů (ASEAN, APEC, G20, Hedvábná stezka, G7 v Biarritz jako zástupce zemí LA a Karibiku). Důsledkem sociálních nepokojů z podzimu 2019 bylo zrušení summitu APEC (v listopadu 2019) a přesunutí COP25 (prosinec 2019) ze Santiaga de Chile do Madridu. Od té doby byl prezident Piñera nucen se věnovat především vnitrostátní situaci a omezit aktivity na mezinárodní scéně. Aktuální situaci kolem pandemie považuje Chile jako impuls ke zlepšení mezinárodní spolupráce, posílení volného obchodu a nástroj k řešení globální ekonomické krize.

1.3 Obyvatelstvo

Chile k červnu 2019 čítalo 19.107.216 obyvatel, hustota zalidnění je 25 obyvatel/km², (jedna ze zemí LA s nejmenší hustotou osídlení).

Demograficky je Chile poměrně mladá země. Přibližně 70 % obyvatelstva je mladší 40 let, 23 % mladší 15 let, pouze 7 % je starší 65 let. 84 % obyvatelstva žije ve městech. Průměrný roční přírůstek obyvatelstva činí 0,93 % (poslední oficiální údaj pochází ze sčítání lidu v roce 2017). Ukazatel natality je 12,4/1000 obyvatel a mortality 6,1/1000 obyvatel. Demografický vývoj v Chile se začíná podobat svými parametry ostatním členským zemím OECD. Přírůstek stagnuje, průměrný věk se zvyšuje a obyvatelstvo stárne s následnými dopady na penzijní systému a systém zdravotní péče.

Chilané evropského původu jsou většinou potomci Španělů, Basků, Němců, Chorvatů, Angličanů, Francouzů, Irů, Italů; původní indiánská populace (Mapuche, Aymara) představuje 8 %, další 2 % tvoří Palestinci a Židé. 400 000 Palestinců žijících v Chile představuje největší palestinskou diasporu mimo arabský svět. Podle posledních údajů migračního úřadu (DEM) žije v Chile 1.251.225 cizinců, nejvíce: Venezuelců – 288.233, Peruánců – 223.923, Haitanů – 179.338, Kolumbijců – 146.582 a Bolivijců – 107.346.

V zemi převažuje obyvatelstvo římskokatolického vyznání (67 %) se silným vlivem ve školství a ve společnosti vůbec. Protestanství se hlásí zhruba 15 % obyvatelstva a třetím nejvýznamnějším náboženstvím je judaismus.

Úředním jazykem je španělština. V některých oblastech se mluví jazyky původních obyvatel (jazykem mapudungun na jihu, aymarsky na severu u hranic s Bolívií a Peru, jazykem rapa-nui na Velikonočním ostrově) či evropských přistěhovalců (němčina na jihu země, chorvatština v enklávách na jihu v Punta Arenas a na severu v Antofagastě). Z dalších cizích jazyků je nejpoužívanější angličtina, portugalština a francouzština.

2 Ekonomie

Podkapitoly:

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

2.1 Základní údaje

Chile je díky své zdravé makroekonomické politice, úsporám státních fondů, nízké úrovni veřejného dluhu a dobrému přístupu na mezinárodní finanční trhy, relativně odolnější vůči hospodářským šokům než jiné země v regionu LA, avšak vlekoucí se sociální krize a dopady koronavirové pandemie dramaticky snížily ekonomický růst a zvýšila se i nezaměstnanost. I přes odvážná opatření zaměřená na hospodářské oživení, usnadnění obchodu a připojením se k mnohostranným iniciativám, které usilují o zachování otevřených obchodních toků, se chilská ekonomika nebude schopna vyhnout recesi. Ratingové agentury Fitch a Standard & Poor's (S&P) proto změnily hodnocení chilského rizika ze „stabilního“ na „negativní“. Prognóza ekonomického vývoje Chile na rok 2021: růst HDP 5,7%, nezaměstnanost 6%, růst spotřebitelských cen 3,1% a mírný přebytek 0,3% na běžném účtu. MMF přepokládá, že do roku 2026 dosáhne Chile úrovně 30.000 USD per capita, což by bylo poprvé v historii, kdy by latinskoamerická země dosáhla takové hodnoty.

Chile vzhledem k vysoké závislosti na zahraničním obchodě provádí důslednou proexportní politiku s podporou tzv. netradičního vývozu (především zboží zpracovatelského průmyslu s vyšší přidanou hodnotou, ale také potravin a nápojů). Hlavní vývozní položky: měď a její koncentráty, molybden, hroznové víno, víno, dřevo, celulóza, rybí moučka, losos, jablka a ledek. Chile se zatím nedaří diversifikovat komoditní strukturu vývozu – více než polovinu exportu představuje měď a měděné výrobky a další čtvrtinu 9 komodit. Mezi hlavní dovozní komodity patří ropa a zemní plyn, některé suroviny, výrobky investičního charakteru, chemikálie, elektronická zařízení a přístroje, zboží dlouhodobé spotřeby, obráběcí stroje, dopravní prostředky. Vzhledem k absenci téměř jakékoliv průmyslové výroby je Chile nuceno dovážet prakticky vše ze zahraničí což je atraktivní právě pro zahraniční exportéry.

Tabulka z MOP + navíc platební bilance, zadluženost/HDP.

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022
Růst HDP (%)	4,0	1,0	-6,2	5,7	3,0
HDP/obyv. (USD/PPP)	25 505,6	27 006,7	25 590,0	27 340,0	28 630,0
Inflace (%)	2,3	2,3	3,1	3,5	3,2
Nezaměstnanost (%)	7,2	7,1	10,3	10,0	9,4
Export zboží (mld. USD)	75,2	69,9	71,5	82,8	89,2
Import zboží (mld. USD)	70,6	65,7	54,9	65,7	72,9
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	4,7	4,2	16,7	17,2	16,3
Průmyslová produkce (% změna)	3,9	-0,1	-4,5	4,5	3,6
Populace (mil.)	18,7	19,0	19,1	19,2	19,3
Konkurenceschopnost	33/140	33/141	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Zdroj: EIU, OECD, WEF

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

V roce 2020 došlo k hospodářskému poklesu HDP o 5,8%, což je největší

Veřejné finance

roční pokles od ekonomické krize z roku 1982 (-11,0%). Ke konci 2020 dosáhl veřejný dluh 9,16 mld. USD, což odpovídá 32,5% HDP, jedná se tedy o zvýšení nominálního dluhu o 1,7 mld. USD v porovnání s rokem 2019.

Celkové příjmy za rok 2020 vykázaly pokles o 8,4% ve srovnání s rokem 2019 a o 10,2% ve srovnání s odhadovaným rozpočtem na rok 2020 a to z důvodu poklesu veškerých daní, které nepochází z těžebního průmyslu a které v důsledku hospodářské krize zaznamenaly pokles o 8,0%. Celkové výdaje státu se naopak zvýšily o 10,4% ve srovnání s rokem 2019. Schodek činil celkem -6,6% HDP, což je více než odhadovaný v rozpočtu na rok 2020 (-3,3% HDP). Tento rozdíl je způsoben vyššími výdaji vynaloženými na zmírnění dopadů hospodářské a sociální krize způsobenou pandemií Covid-19, a na druhé straně nižším příjmem do státní pokladny, vzhledem k deficitní ekonomické činnosti. V roce 2020 zaznamenal běžný účet obchodní přebytek ve výši 3,37 mld. USD, což odpovídá 1,4% HDP. A to hlavně díky vývozu mědi, jejíž cena výrazně vzrostla a tímto zvýšila hodnotu exportu o 18,2%, zatímco dovoz zboží klesl o 15,3%, zejména v důsledku nižších objemů dovozu dopravních prostředků a strojů pro těžební průmysl a stavebnictví.

Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-6,6
Veřejný dluh (% HDP)	37,7
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,7
Daně	
PO	N/A
FO	N/A
DPH	N/A

Pro rok 2021 se počítá s oživením ekonomické aktivity a růstem HDP o 5,7% díky zlepšení mezinárodního scénáře, zvýšení ceny mědi (3,99 USD za libru), pokroku v procesu očkování, zrušení karanténních omezení a pozitivním impulsům makroekonomických politik. Očekává se 28,3% růst celkových vládních příjmů, ale i výdajů (9,2%), které musí pokrýt nové sociální a ekonomické podpory. Počítá se rovněž s vyššími výdaji spojenými s reformou důchodového systému.

2.3 Bankovní systém

Současný finanční systém Chile je tvořen celkem 27 institucemi, z nichž je 9 národních privátních bankovních ústavů, 16 zahraničních bank, 1 chilská státní banka (Banco Estado de Chile) a 1 státní finanční společnost (CORFO), ta však na rozdíl od komerčních bank nesmí operovat s běžnými účty klientů či financovat zahraničně obchodní aktivity. Největší bankou z hlediska aktiv je chilská pobočka španělské banky Santander, na druhém místě je tradiční Banco de Chile, v níž má vlastnický podíl společnost Citigroup.

Dle žebříčku nejbezpečnějších bank jsou čtyři nejbezpečnější banky Latinské Ameriky z Chile (BancoEstado, Banco de Chile, Santander Chile, Banco de Crédito e Inversiones). Podle vyjádření Centrální banky jsou chilské finanční ústavy dostatečně vybaveny kapitálem k překonání případných zhoršených podmínek na trhu. Chilské i zahraniční banky jsou regulovány stejnými předpisy a normami z hlediska fungování, výše kapitálu či dozoru.

Základy současné právní úpravy bankovního systému v Chile byly vytvořeny v roce 1986 schválením zákona č. 18.576 o Nové chilské bankovní legislativě. Ta byla následně modifikována v roce 1989 a 1997, kdy banky získaly možnost rozšířit spektrum nabízených finančních služeb. Cílem těchto úprav bylo vytvořit systém, který by zaručil stabilitu a transparentnost bankovní sféry. Bankám byly předepsány závazné ukazatele, jež jsou povinny poskytovat kontrolnímu orgánu nazývanému SBIF (Superintendencia de Bancos e Instituciones Financieras). Současně byly stanoveny jednoznačné normy a pravidla pro klasifikaci portfolia vkladů, řízení a usměrňování objemu úvěrů. Činnost ústřední banky (Banco Central de Chile) je upravena zákonem č. 18.840 z roku 1989. V čele ústřední banky je prezident (guvernér), který řídí bankovní radu tvořenou 5 členy. V současné době je prezidentem Centrální banky Chile Mario Marcel Cullell.

2.4 Daňový systém

Daňový systém v Chile je poměrně standardizovaný a odpovídá systémům v průmyslově vyspělých zemích. Celkově lze konstatovat, že daňové zatížení není v Chile vysoké.

Daň z příjmů fyzických osob je progresivní od 5 % do 40 %. Pro stanovení daně je rozhodující, zda jde o rezidenta či nikoliv. Rezident platí daň v plném rozsahu svých příjmů bez ohledu na jejich původ (i příjmy získané v cizině). Naopak cizinec, který pobývá v Chile méně než 3 roky, platí daň pouze ze svých chilských příjmů a má jednotnou sazbu 35% (sportovci, vědci a umělci pouze 20%). Po třech letech platí daň ve stejném rozsahu jako rezident. Daň neplatí osoby s příjmem do 652.765 CLP měsíčně, což je 82 % z celkového počtu zaměstnanců.

Daň z příjmů právnických osob se vyměřuje ve dvou etapách. V první fázi jsou zdaněny jejich čisté příjmy jednotnou sazbou 27%. Ve druhé fázi jsou dodatečně zdaněny 35% všechny části příjmu, které jsou rozdělovány. Finanční rok v Chile končí 31. prosince, daňové přiznání musí společnosti podat do 30. dubna.

Daň z přidané hodnoty ve výši 19 % je aplikovaná na každou obchodní transakci (dovoz, výroba, maloobchod, služby, doprava, pronájem nemovitosti, stavební kontrakt, atd.). Není vybírána při prodeji nemovitosti, osvobození od této daně je možné též u dovozu investičního zařízení určeného pro exportní výrobu s použitím domácích surovin. Při vývozu zboží je vrácena v rozsahu, který odpovídá

hodnotě vyvezeného zboží. DPH představuje více než 40 % všech daňových příjmů státu.

Bližší informace v anglickém jazyce lze nalézt na webu <https://dits.deloitte.com/#TaxGuides>

V průběhu roku 2021 se neočekává žádná zásadní změna současného daňového systému. Nelze vyloučit, že potřeba určitých změn vyplyne z nové ústavy, jejíž text se bude redigovat od července t. r. po dobu 9 - 12 měsíců. V posledních 20 měsících v zemi velmi silně vzrostl tlak na rozsáhlejší sociální zabezpečení ze strany státu. Sociální požadavky se množí, ale nikdo nehovoří o způsobu jejich financování.

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s EU

Evropská unie má s Chile uzavřenou dohodu o volném obchodu, v jejímž rámci se uskutečňuje více než 98% veškeré obchodní výměny bezcelně. Export EU jako bloku do Chile má velkou dynamiku růstu, nicméně objemově je daleko za Čínou a USA. EU je největším zahraničním investorem v Chile.

Hlavní položky dovozu z Chile do EU v roce 2020 představovaly: minerální výrobky, rostlinné produkty a kovové rudy. Mezi nejvýznamnější vývozní položky z EU do Chile v roce 2020 patřily: chemické výrobky, strojní zařízení a dopravní zařízení. V současné době jedná EU s Chile o modernizaci Asociační dohody, o kterou má EU velký zájem.

EU má s Chile dlouhodobě pozitivní obchodní bilanci a to zejména z toho důvodu, že Chile exportuje především nezpracované nerostné suroviny a dále pak zemědělské produkty.

Obchodní výměna s EU (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z EU (mil. EUR)	9 317,8	10 094,5	7 541,6	N/A	N/A
Import do EU (mil. EUR)	7 361,7	6 509,1	5 875,0	N/A	N/A
Saldo s EU (mil. EUR)	-1 956,1	-3 585,4	-1 666,6	N/A	N/A

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy s ČR

Chile je po Mexiku a Brazílii třetím největším obchodním partnerem ČR z regionu LA. Roční obrat vzájemného obchodu se pohybuje kolem 110 mil USD. ČR má s Chile dlouhodobě pozitivní obchodní bilanci.

Mezi nejvýznamnější položky českého vývozu do Chile dlouhodobě patří osobní automobily a stroje. V posledních letech výrazně roste podíl exportu krmiv pro psy a kočky. Chilskému exportu do ČR jednoznačně dominují zemědělské produkty a potravinářské výrobky.

Obchodní výměna s ČR (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z ČR (mld. CZK)	1,7	2,0	1,7	N/A	N/A
Import do ČR (mld. CZK)	1,0	0,8	0,9	N/A	N/A
Saldo s ČR (mld. CZK)	-0,8	-1,2	-0,8	N/A	N/A

Zdroj: ČSÚ

3.2 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

V současné době je v jednání modernizace Asociační dohody mezi EU a Chile, obsahující dohodu o volném obchodu. Mandát pro vyjednávání byl schválen v listopadu 2017, kdy se také uskutečnilo první kolo jednání. Zatím poslední 10. kolo proběhlo počátkem května 2021. Podpora modernizace Asociační dohody ze strany ČR má jako hlavní zájem ochranu GIs a snížení cel u zemědělských produktů; zlepšení přístupu na trh s veřejnými zakázkami a službami, odstranění netarifních překážek obchodu.

Smlouvy s ČR

Aktuálně existují mezi ČR a Chile tři hlavní smluvní dokumenty v oblasti obchodně-ekonomických vztahů s Chile:

Dohoda o podpoře a ochraně investic (podepsaná během návštěvy chilského ministra zahraničních věcí v ČR 24. 1. 1995) vstoupila v platnost 2. 12. 1996. Byla uzavřena na 15 let s možností automatického prodloužení o 1 rok. V důsledku vstupu ČR do EU bylo potřeba uvést znění Dohody do souladu s normami EU.

Dohoda o spolupráci v oblasti veterinární (podepsána 3. 1999 během návštěvy prezidenta E. Freie v ČR)

Dohoda o sociálním zabezpečení (podepsána 7. 12. 2000 v Santiagu de Chile během návštěvy místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí Jana Kavana).

K podpisu je připraveno Memorandum o spolupráci mezi ozbrojenými silami ČR a Chile.

V oblasti politické, obchodní a rozvojové spolupráce je definována vzájemná spolupráce mezi ČR a Chile ustanoveními asociační dohody mezi EU a Chile (AD plně vstoupila v platnost k 1. 3. 2005 po ratifikaci Přístupových protokolů k AD).

3.3 Rozvojová spolupráce

Chile jako člen OECD z hlediska kritérií EU již nespĺňuje podmínky příjemce rozvojových fondů. Spolupráce pobíhá na jiných úrovních, zejména na základě konkrétních projektů regionálního a tematického charakteru. Rozvojová spolupráce z prostředků státního rozpočtu ČR není v Chile realizována.

3.4 Perspektivní obory (MOP)

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Důlní průmysl je nosným odvětvím chilské ekonomiky a podílí se téměř 60 % na chilském exportu. Hlavním odvětvím je těžba mědi. Těží se rovněž lithium, molybden, zlato a mnoho dalších surovin. Důlní průmysl potřebuje velmi širokou škálu vybavení, strojů a technologií. Chilské těžební společnosti se snaží stát se hlavními propagátory tzv. „zelené těžby“. Chile hledá inovativní technologie k modernizaci produktivity a těžby ve svých dolech, což je trend, který zrychlila pandemie COVID-19. V letošním roce se počítá s investicemi do těžebního průmyslu ve výši 5 mld. USD. V Chile došlo k významnému vývoji v oblasti automatizace a dálkových operací. Strategie potenciálních českých dodavatelů by měly brát v potaz jak potřeby velkých státních podniků, tak malých a středních soukromých firem, které se zdají být více kompatibilní s reálnými možnostmi českých exportérů. Trend posledních let potvrzuje, že chilský důlní průmysl bude postupně přecházet z těžby povrchové na těžbu hlubinnou. Tento vývoj bude nabízet nové šance českým firmám, které jsou v naprosté většině zaměřeny právě na hlubinnou těžbu. Spíše než dodávky těžkých strojů by mohly být z pohledu českých firem perspektivní dodávky moderních technologií a expertních řešení zaměřených na ekologizaci těžby a smart mining

► Energetický průmysl

Hlavním cílem chilského energetického plánu je dosažení úplné uhlíkové neutrality do roku 2050. Země má díky dobrým přírodním podmínkám obrovský potenciál pro rozvoj energetiky z obnovitelných zdrojů, a to především geotermální, solární a větrné. Modernizovaná legislativa rovněž podporuje investice do výroby energie z těchto zdrojů. V roce 2035 by 60 % energie vyrobené v Chile mělo pocházet právě z obnovitelných zdrojů, v roce 2050 se počítá dokonce se 70 %. Z důvodu vysoké seismické aktivity nelze v místě budovat jaderné elektrárny, avšak hlavní nosné odvětví chilské ekonomiky, důlní průmysl, je energeticky velice náročný. Cena a dostupnost elektrické energie jsou tedy naprosto klíčové. Rozvoj energetiky je v poslední dekádě národní prioritou a energetické projekty se těší všeobecné podpoře. Aktivnější role státu v energetickém plánování pomohla krom jiného k rozvoji projektů v oblasti přenosu elektřiny. Boom v oblasti energetiky se odráží také v projektu tzv. „inteligentních měst“, jehož cílem je zlepšení kvality života jejich obyvatel prostřednictvím dostupnějšího přístupu k energii, výstavby inteligentních domů šetrných k životnímu prostředí s důrazem na využívání udržitelné energie. Kromě obnovitelných zdrojů se v zemi připravuje jak modernizace, tak výstavba nových tepelných elektráren, které nabízejí příležitosti pro uplatnění tradičních českých dodavatelů. Klíčovým energetickým oborem nadcházejících let bude také tzv. „zelený vodík“. Jedná se o oblast, kterou se místní vláda snaží maximálně otevřít zahraničním investorům. V Chile je tedy celá řada příležitostí pro firmy zaměřené na obnovitelné zdroje, bateriová úložiště, přenosové soustavy a smart řešení v oblasti energetiky.

► ICT

Penetrace internetu v Chile představuje 115,8 připojení k internetu na každých 100 obyvatel. 84,4 % připojení probíhá prostřednictvím mobilních telefonů. Formou e-governmentu je státem nabízeno více než 500 druhů různých služeb a administrativních úkonů. ICT stále významněji přispívá k růstu HDP. Elektronický obchod vzrostl v roce 2019 o více než 25 % a dosáhl objemu přes 6 miliard USD. V souvislosti s pandemií COVID-19 a s ní spojenými restrikcemi tradičních obchodních kanálů zažívá e-commerce v Chile bezprecedentní boom. Již v březnu

2020 se jednalo o 300% meziroční nárůst. Objem e-commerce posléze lámal rekordy i po zbytek roku. Jedním z hlavních problémů nejen chilské, ale celé latinskoamerické logistiky, je její finální článek, tedy doručení zásilky konečnému příjemci. V Chile je proto klíčové získat know-how pro ekonomičtější a praktičtější uspořádání jednotlivých logistických operací. Právě v této oblasti se otevírá řada příležitostí zejména pro zahraniční firmy se zkušenostmi z rozvinutějších trhů. Roste také poptávka po sub-sektorech ICT, jako je vývoj SW, kybernetická bezpečnost, poskytování počítačových služeb atd. Zájem je rovněž o obory spojené s umělou inteligencí.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Jedná se o velmi perspektivní odvětví. Chile dlouhodobě ve většině regionů potýká se suchem a s problémy s dodávkami vody. Klíčový je tedy v tomto odvětví rozvoj sektorů zabývajících otázkami prevence povodní a sucha. Pozornost se soustředí především: na rostoucí povodňová rizika, neefektivní využívání vody v městských a venkovských oblastech, úniky a neoprávněná spotřeba vody, nedostatečný sběr dat, zefektivnění administrativních postupů, atd. Nejvíce vody se v Chile spotřebovává v zemědělství, dále v průmyslu, těžbě a zpracování nerostných surovin nebo ve zdravotnictví. Pitné vody se spotřebuje cca 1,17 miliard litrů ročně a spotřeba stále stoupá. Vodní zdroje jsou v Chile v privátních rukou. Dostupnost pitné vody je v latinskoamerickém měřítku nejlepší ze všech zemí (městské aglomerace až 99 %). Soukromé společnosti do roku 2025 odhadují investice v tomto sektoru na 1 169 milionů USD. Velmi významné projekty vznikají také v oblastech nakládání s odpady nebo čištění odpadních vod. Chile je premiantem v Jižní Americe v produkci odpadu. Ročně se v zemi vyprodukuje 7,4 milionu tun odpadu, přičemž je recyklováno pouze 15 % odpadů. Vláda se snaží podporovat programy zaměřené na recyklaci a uvažuje se o výstavbě první spalovny „Waste to Energy“ pro Santiago de Chile (projekt se momentálně nachází ve fázi zpracování studií). V posledních letech roste objem elektrické energie vyrobené ze zemědělských i jiných odpadů. Velký potenciál mají dodávky čističek odpadních vod, mobilních úpraven vody, odsolovacích zařízení, čerpadel, výrobníků pitné vody při mimořádných událostech nebo třídíren komunálního odpadu.

► Zdravotnictví a farmaceutický průmysl

Zdravotnictví bylo jednou z priorit chilské vlády ještě před pandemií. Vláda pokračuje v „Programu investic do zdravotnictví“, který nebyl zcela dokončen za předchozích vlád. V současné době Chile investuje do výstavby 57 nových nemocnic a zdravotních středisek, která mají být dokončena do roku 2026. Hlavní účel tohoto programu je modernizace státního zdravotního systému. 32 z těchto projektů pochází od předchozích vlád, 25 z nich bude ukončeno a inaugurováno za současné vlády. Výstavba dalších 25 projektů bude zahájena do roku 2022. Počítá se celkem s 12 400 lůžky. Do roku 2022 bude rovněž dokončeno 120 středisek základní zdravotní péče, 40 center bude ve fázi výstavby a dalších 40 ve fázi licitace. Jedná se o historickou investici v hodnotě 10 mld. USD. Plán modernizace počítá se zaměřením na nové technologie, zavedením větší konkurence v laboratořích, ve farmaceutickém průmyslu a podporu využívání bio ekvivalentních léků. V oboru zdravotnictví je velká zahraniční konkurence a zejména Španělsko má v Chile velmi silnou pozici.

4 Kulturní a obchodní jednání

Podkapitoly:

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

4.1 Úvod

Chile má otevřenou ekonomiku, bez vlastního průmyslu, silně závislou na dovozech veškerého zboží a zařízení. Jako taková je středem zájmu exportérů z celého světa, především z USA a Číny, je proto třeba počítat s vysoce konkurenčním prostředím. České výrobky mají v Chile historicky dobrou pověst, je tedy na co navazovat. Velké příležitosti se v Chile nabízí českým dodavatelům unikátních technologií a produktů. K prosazení je však nezbytné aktivní dlouhodobé úsilí a detailní příprava jak na jednání tak kvalitních podkladů pro místní prezentaci ve španělštině.

4.2 Oslovení

Pro komunikaci s obchodními partnery je obvyklé oslovení křestním jménem, popřípadě s funkcí, kterou zastávají.

Obchodní partnery je třeba oslovit při jakékoliv příležitosti. Účast na veletrzích je důležitá k navázání primárního kontaktu. Mezi nejvýznamnější veletrhy patří EXPOMIN (zaměřený na těžební a důlní průmysl) a FIDAE (leteckou techniku), kterých se české firmy pravidelně účastní s podporou ze strany ZÚ či Czech Tradu. Každý rok se konají i další veletrhy specializované na další odvětví, např. potravinářský průmysl, strojírenství, energetiku, atd, které však mají více provinční než světovou úroveň.

K vytipování vhodných kontaktů může kromě ZÚ napomoci rovněž kancelář Czech Trade, která v Chile působí od roku 2014. Zejména v případě navazování kontaktů s velkými firmami a složkami státu je velmi prospěšné, pokud je česká firma představena prostřednictvím ZÚ.

4.3 Obchodní schůzka

Jak sjednat obchodní schůzku a jak probíhá (načasování jednání, lokace kancelář a čas schůzky, restaurace; oběd/večeře, vizitky, dárky atd.)?

V Chile jsou podobné úřední hodiny jako v ČR (zhruba od 9:00 do 18:00 hod). Nejlepší dobou pro obchodní schůzky bývá mezi desátou hodinou dopolední a polednem. Přestávka na oběd je v Chile mnohem delší než v ČR a většinou začíná mezi 13:00 a 14:00 hodinou. V případě odpolední schůzky se nedoporučuje navrhovat termín před 16:00 hodinou. Zcela nevhodnou dobou pro podnikání obchodních cest je období Vánoc, Nového roku, Velikonoc, v týdně kolem 18. září, kdy probíhají oslavy „Fiestas Patrias“ (státní svátek Chile) a v průběhu měsíců ledna a února (letní prázdniny a dovolené, obdoba měsíců července a srpna v ČR). V těchto obdobích lze jen stěží někoho zastihnout. Na latinskoamerické poměry jsou Chileané relativně dochvilní, obecně se toleruje pozdější příchod o 10 až 15 minut. Je poměrně běžná praxe, že i první obchodní setkání se uskuteční při obědě. Výměna vizitek je běžnou zvyklostí, ale akademické a vědecké hodnosti se na vizitkách (ani nikde jinde) nepoužívají. Pokud Vás chilský obchodní partner pozve na večeři, setkání je více neformální a osobnější. Co českého obchodníka při jednání nejvíce překvapí? Čeští obchodníci se mohou mylně domnívat, že vzhledem ke geografické poloze Chile na latinskoamerickém kontinentu, budou jednání uvolněná, budou probíhat v přátelském duchu a nebude tedy zapotřebí náročnější přípravy. Opak je však pravdou. Chileané jsou velice rozdílní od obyvatel jiných latinskoamerických zemí. Jsou relativně přesní, věcní a systematictí. Při jednání mohou působit uzavřeným, někdy až povýšeným dojemem. Jednání jsou velmi věcná: méně zdvořilostních frází a více obchodních záležitostí. Styl jednání je spíše na „evropské“ úrovni.

Jací jsou Chilané obchodníci?

Pokud se podaří získat kontakt na relevantní osobu (ve většině případů je totiž získání relevantního kontaktu velice komplikovanou misí), je třeba počítat s pomalou a zdlouhavou komunikací. I přesto, že Vaše podněty budou vyžadovány obratem, chilskou reakci lze očekávat nejdříve v řadě dnů, spíše však týdnů. Doporučuje se chilskému obchodnímu partnerovi neustále připomínat, udržovat s ním kontakt, informovat ho o novinkách a inovacích. Na základě postupně získané důvěry je však možné si vybudovat dlouhodobý a poměrně stabilní obchodní vztah.

Jak se obléci na pracovní jednání?

Formální stránku jednání rozhodně nezanedbejte. Především při prvních kontaktech buďte vždy perfektně upravení, v době vyhlízejícím obleku. Pro obchodní jednání je vhodný oblek a košile s kravatou, která není zásadní podmínkou. Za zcela standartní pracovní „uniformu“ je v santiagských obchodních čtvrtích považován tmavomodrý blejzr a společenské kalhoty případně chino.

Jak by měl vypadat ideální jednací tým (počet členů, věkové a genderové složení týmu, šéf týmu)?

Věk a genderové složení týmu nehraje zásadní roli a ani neexistuje ideální počet členů týmu. Doporučuje se přítomnost seniorního manažera pro zvýšení kredibility, ale bývá i zvykem přizvat firemní experty, kteří umějí zodpovědět případné technické detaily.

Je obvyklé obchodního partnera pozvat domů, resp. být pozván domů? Pokud ano, co je při takové návštěvě obvyklé, co čekat?

Tento typ pozvání není v Chile obvyklý. Pozvání do rodiny jsou projevem zvláštní sympatie a důvěry. V takovém případě je nezbytností přinést nějakou pozornost (květiny, bonboniéru, typický produkt reprezentující ČR). V případě takovéto návštěvy, se nepovažuje konzumace alkoholických nápojů za neadekvátní. Chilané rovněž oceňují a rádi přijímají pozvání na jednání k zahraničním partnerům, a to hlavně taková, při kterých se skloubí pracovní cesta s turistikou. Česká republika je pro většinu Chileanů téměř neznámou zemí, a pouze velmi malý okruh lidí má představu o úrovni naší vyspělosti a dlouhé industriální tradici. Pozvání tohoto druhu či dokonce jejich zastřešení ze strany ZÚ mohou být naprosto zásadním „ice breakerem“, který může napomoci nejen k nárůstu důvěry, ale i k dramatickému prohloubení vzájemných vztahů a z toho vyplývajícího objemu obchodní spolupráce.

Existují nějaké teritoriální rozdíly v obchodních jednáních uvnitř země?

Žádné markantní rozdíly v rámci země neexistují. Země je silně centralizována a 70 % všech významných firem má svá sídla nebo aspoň pobočky v Santiagu. Obecně se dá říci, že obyvatelé Metropolitního regionu jsou více formální a uzavření.

4.4 Komunikace

Je vyjednávání s místními obchodníky jiné, ztěžují ho kulturní/náboženské/etnické odlišnosti?

Chilská populace má široký národnostní základ, tudíž náboženské ani etnické aspekty nezatěžují ani nepodmiňují obchodní jednání. Obecně lze říci, že evropští partneři jsou v Chile vysoce váženi. Ačkoliv je Chile kontinentální zemí, je důležité mít na zřeteli značnou „ostrovni mentalitu“ způsobenou vzdáleností a geografickou odloučeností od zbytku světa (na severu poušť, na východě hory, na západě oceán a na jihu království sněhu a ledu). Chilané proto v sobě mají velmi silný prvek konzervatismu a nedůvěry k čemukoliv cizímu a neznámému, který se v obchodní praxi projevuje pevnými vazbami na dlouholeté obchodní partnery a značnou neochotou zkoušet něco nového či vůbec jednat s někým neznámým. Je proto velmi důležité kdo, a při jaké příležitosti Vás potenciálním budoucím partnerům představí. Kromě geografické izolovanosti jsou obchodní vztahy v Chile velmi silně vázány na osobní a rodinné vztahy v rámci jednotlivých společenských vrstev. Chilská společnost je podstatně více „rozkastovaná“ než by se na první pohled zdálo a v rozvinuté ekonomice očekávalo.

Je důležité vzít si s sebou tlumočníka?

Předpokládaným jazykem jednání je automaticky španělština. Je proto vhodnější na jednání vyslat pracovníka, který jazyk ovládá. Pokud se taková osoba nenajde, doporučuje se mít s sebou tlumočníka. Jednání ve španělštině se jednoznačně dává přednost, evokuje větší důvěru a je důkazem hloubky zájmu o spolupráci. Je žádoucí, aby podkladové a prezentační materiály byly ve španělštině. V krajním případě jsou přijatelné i materiály v angličtině, ale daleko lépe působí prezentace ve španělštině. Komunikace v kvalitní španělštině je vždy významnou komparativní výhodou.

Jak je to s jazykovou vybaveností?

V Chile je bohužel jazyková vybavenost na velice špatné úrovni. Lze se setkat s obchodními partnery, kteří ovládají angličtinu zejména proto, že absolvovali vysokoškolské vzdělání v zahraničí - např. v USA. Obecně Chileané mluví cizími jazyky (včetně angličtiny) jen velmi zřídka, což je dáno skutečností, že v chilském školství není výuka cizího jazyka prioritou a obecně neexistuje velký zájem ze strany Chileanů se cizím jazykům učit. Součástí absolutoria většiny vysokých škol nejsou povinné zkoušky z cizích jazyků.

Existují nějaká komunikační tabu? Respektujte odstup, který si Chileané udržují.

Nadměrná důvěra či emocionální výstupy je spíše odradí. Seriózní a zdvořilé jednání jsou samozřejmostí. Vyvarujte se hodnotit stále velmi choulostivé téma období vojenské diktatury generála Pinocheta a sami toto téma nenastolujte. Chilská společnost zůstává velmi výrazně rozdělená na jednoznačné zastávce nebo naopak odpůrce vojenského režimu. Chileané jsou velmi hrdý národ. Rozhodně se tedy zejména v průběhu prvotních jednání nedoporučuje být k zemi a k jednotlivým aspektům jejího fungování jakkoliv kritický. Vašeho partnera vždy naopak potěší důkladnější znalost i pouhých střípků z chilské historie (mimo již zmíněné diktatury), kultury, sportovních úspěchů, přírodních krás či jakékoliv pozitivní hodnocení této země či jejích obyvatel. První jednání bývají věcná, někdy se mohou jevit až chladná. Postupně se však atmosféra uvolňuje a po vzájemném „ořukání se“ je možné přejít i na témata osobnějšího charakteru, jako je např. rodina, která je v Chile stále považovaná za nesmírně důležitou.

Jak nejlépe komunikovat (osobně, e-mail, telefon atd.)?

Osobní jednání a návštěvy jsou pro úspěch v Chile klíčové. Obchod s Chile rozhodně není možné realizovat na dálku prostřednictvím emailu nebo video hovorů. Po prvotním emailovém či telefonickém kontaktu je třeba partnera vždy osobně navštívit. Důležité výstupy všech jednání je pak dobré potvrdit písemně, obvykle tedy přes e-mail. Chilští obchodníci totiž rádi slibují i nemožné, od čeho se poté distancují. Je tedy důležité mít vše „černé na bílém“. Avšak ani po podpisu závazných smluv není neobvyklé, že chilský partner přijde s naprosto odlišnou interpretací uzavřené dohody, než ve které se neslo celé jednání. Před uzavřením jakékoliv obchodní transakce se tedy doporučuje konzultovat její podmínky s právní kanceláří dobře obeznámenou jak s místními, tak evropskými specifiky a mentalitou. ZÚ či kancelář Czech Trade mohou poskytnout kontakty na právní kanceláře se kterými mají české firmy dobré zkušenosti. Zcela běžnou otázkou již při prvním setkání je, zdali má firma v Chile pobočku nebo aspoň zástupce. Existence pobočky či alespoň místního zástupce podstatně zvyšují Vaší kredibilitu a jsou zárukou snazšího fungování potenciálního budoucího vztahu.

4.5 Doporučení

Co byste doporučili podnikatelům, kteří se do Chile chystají?

Chilský trh je atraktivní a lákavý zejména svou stabilitou a zdánlivou kulturní podobností. Do země je dovoleno dovážet prakticky veškeré zboží. Přístup k zahraničnímu obchodu je vcelku liberální a obvykle mu nejsou kladeny větší překážky. Zcela běžná korupce v ostatních latinskoamerických zemích není v Chile zdaleka tak rozšířenou. Jedním z hlavních problémů však mohou být nástrahy místní legislativy či obchodních metod a s nimi spojené, často přebujelé byrokratické administrativní postupy a požadavky. Relativně vysoká konkurence na omezeném trhu a geografická vzdálenost země jsou další aspekty, které mohou komplikovat podnikání v Chile. Pokud je však český výrobek či služba zajímavá a nabízena s dobrými platebními podmínkami má v místě šanci prorazit. V každém případě je dobré si nechat chilského partnera předem prověřit od nezávislé poradenské firmy, ZÚ, kanceláře Czech Trade nebo prostřednictvím soukromé informační obchodní databáze www.dicom.cl

Co se týče spolupráce s Chileany, je potřeba se „obrnit“ trpělivostí, protože všeobecně je průměrný občan z evropského pohledu pomalejší a méně chápavý. Je třeba si být vědom skutečnosti, že jedna z národních vlastností Chileanů, je neschopnost říct „ne“ v jakékoliv situaci. Další typickou vlastností je velmi silná orientace na vlastní okamžitý profit, který je téměř vždy upřednostňován před dobře fungujícím dlouhodobým obchodním vztahem.

4.6 Státní svátky

1. leden – Nový Rok

Velikonoce se slaví na Velký pátek, nikoliv Pondělí velikonoční, které je pracovním dnem.

1. května – Svátek práce

21. května - výročí bitvy u Iquique – Den námořnictva

29. června - svátek Sv. Petra a Pavla 16. července – Den na počest Požehnané Panny Marie jako svaté patronky Chile.

15. srpna - Nanebevzetí Panny Marie

18. září - Vznik první vládní rady v 1810 (Fiestas Patrias)

19. září - Národní svátek slavený na počest vojenských sil (Fiestas Patrias)

Svátky Fiestas Patrias jsou velmi populární a v Chile aktivně slavené s velkou účastí veřejnosti. Ačkoliv oficiální svátky trvají pouze 2 dny slaví se celý týden. V týdnu kolem 18. a 19. září tedy rozhodně není vhodné sjednávat si jakákoliv pracovní jednání.

12. října - Objevení Ameriky K. Kolumbem

1. listopadu - Památka zesnulých

8. prosince - Neposkvrněné početí

25. prosince - Svátek vánoční

Leden a únor jsou v Chile měsíci letních školních prázdnin, obdobou našeho července a srpna, kdy je převážná většina lidí na dovolených a firmy de facto fungují pouze v udržovacím módu. V tomto období není vhodné plánovat pracovní schůzky, stejně tak jako v období před Vánoce, cca. od poloviny prosince. Návrat z dovolených je většinou pomalý. Ideální termín pro plánování pracovních cest do Chile je tedy až v druhé polovině března.

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

5.1 Vstup na trh

Pro úspěch na chilském trhu, který je z geografického hlediska pro české výrobní podniky a exportéry tak vzdálený je využívání místních zástupců nejvhodnějším způsobem průniku do místního konkurenčního prostředí. V případě zájmu českého podniku o vyhledání zástupce je nejlépe začít prezentací na nějakém důležitém specializovaném veletrhu a zde zkontaktovat místní zájemce, provést jejich selekci a prověřit si vybrané kandidáty spolupráce. Lze také použít i specializované poradenské společnosti, které za úplatu zástupce vytipují, najmou a posléze i kontrolují. K vytipování vhodných kontaktů může kromě ZÚ napomoci rovněž kancelář CzechTrade, která v teritoriu působí od roku 2014.

Všichni významní dodavatelé investičních celků a zboží či služeb investiční povahy mají v Chile své pobočky nebo reprezentační kanceláře. Obecně lze konstatovat, čím objemnější dodávky, tím nutnější je dlouhodobé působení na trhu formou vlastní kanceláře či zastoupení také s ohledem na sledování a včasné zapojení do chystaných projektů a licitací.

Velice dobře zpracovanou metodologii a databázi firemních kontaktů mají různé obchodní komory a gremiální organizace (CNC, CCS, Sofofa, CPC). Samozřejmě je možné navázat prvotní kontakty s firmami rovněž přes internet, který je v Chile velice rozšířen. Nicméně nejefektivnějším způsobem navázání komunikace je osobní kontakt.

Chile patří mezi velmi otevřené a liberální ekonomiky. Do země je dovoleno dovážet prakticky veškeré zboží s výjimkou ojetých osobních automobilů, ojetých pneumatik a pornografie. Celní otázky řeší Národní celní služba (Servicio Nacional de Aduanas, SNA), jež v posledních letech výrazně zmodernizovala svoji činnost, zjednodušila dokumentaci, změnila většinu formulářů a výrazně urychlila celý administrativně-celní proces realizace zahraničně obchodních operací. Pokud jde o samotný celní režim, zboží dovážené do Chile podléhá zaplacení DPH ve výši 19% a celních poplatků (s výjimkou dodávek pro ozbrojené síly). Celní tarif se vyměřuje na základě zařazení zboží v celním sazebníku dle harmonizovaného systému. Preferenční sazby byly uplatňovány na importy ze zemí, se kterými má Chile specifický obchodní režim, jako jsou: - Státy Latinskoamerické integrační asociace - Pacifická aliance - MERCOSUR - Země s bilaterální dohodou o hospodářské komplementaci tzv. ACE - Státy s dohodou o volném obchodu tzv. TLC (tj. Kanada, Mexiko, Střední Amerika, EU, USA, Jižní Korea, Čína, Japonsko, Austrálie, Panama, Turecko, Malajsie a Vietnam). Chile má sjednány dohody o celních preferencích se zeměmi představujícími 80% celosvětového ekonomického potenciálu.

Platný vývozní režim umožňuje export téměř veškerého zboží do kterékoliv země světa. Výjimku představují rizikové oblasti, na které se vztahují rozhodnutí RB OSN o sankcích a zákazech vývozu. Export je umožněn za podmínky udělení zvláštního povolení na zbraně, některé zemědělské produkty, umělecká díla, farmaceutické výrobky apod. Zákaz vývozu je aplikován pouze ve výjimečných případech, a to u vzácných živočišných druhů, starožitností, archeologických a antropologických předmětů atp.

Chile vzhledem k vysoké závislosti na zahraničním obchodě provádí důslednou proexportní politiku s podporou tzv. netradičního vývozu (především zboží zpracovatelského průmyslu s vyšší přidanou hodnotou). Daňový systém umožňuje exportérům navrácení části nebo plné hodnoty daně z přidané hodnoty v případě prokázání její úhrady na nákup služeb, polotovarů nebo komponentů, nezbytných k jejich zpracování.

V Chile téměř neexistují dovozní restrikce. Není vyžadováno skládání depozit ani nejsou uplatňovány kontingenty, dovozní kvóty nebo limity. Případná omezení dovozu z určitého teritoria jsou možná pouze jako reciproční opatření chilské strany. Z nástrojů chránících některá chilská odvětví je v souladu s mezinárodními pravidly WTO využíváno antidumpingové řízení či šetření o vyrovnávacím clu, které vede antimonopolní

komise (Národní komise Chile), složená ze zástupců ministerstva financí, centrální banky, ministerstva zahraničních věcí, ministerstva hospodářství, ministerstva zemědělství a celní služby. Při dovozu zvířat a některých dalších zbožových položek bývají vyžadovány zdravotní a fytosanitární certifikáty. Na některé zemědělské výrobky (obilí, cukr, rostlinné oleje) se aplikují tzv. cenová pásma

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Při zřízení kanceláře musí zahraniční investor předložit následující právní listiny (a to jak v jazyce země původu, tak ve španělštině), ověřené chilským notářem a podepsané chilským zmocněncem firmy:

- Ověřená kopie zakládací smlouvy a stanov zahraniční společnosti
- Doklad o finanční situaci mateřské firmy
- Doklad o zmocnění místního zástupce zahraniční firmou

Obecně je založení společnosti s majetkovou účastí, resp. proces zakládání závislý na tom, pro jakou právní formu se investor rozhodne. V podstatě jsou možné následující varianty:

- Sociedad de Responsabilidad Limitada (s.r.l. – obdoba našeho s.r.o.). Může být uni- personální nebo mít více společníků. Zakládá se smlouvou společníků (minimálně dva, maximálně padesát), založení trvá cca dva týdny. Kromě společenské smlouvy je povinné publikovat v oficiálním věstníku zprávu – oznámení o vzniku společnosti, obsahující znění textu zakladatelské smlouvy, rovněž je třeba společnost zaregistrovat u obchodního rejstříku u příslušného soudu. Nevyžaduje se žádná minimální částka složeného kapitálu. S.r.o. nepodléhá státní kontrole.
- Sociedad Anónima (S.A. – akciová společnost), má podobnou právní úpravu jako v ČR, rovněž je třeba založení oznámit a registrovat u obchodního rejstříku, pro založení S.A. se zahraniční majetkovou účastí je vyžadováno složení minimálního základního kapitálu ve výši 10 000 USD (třetina musí být upsána předem), vyžádat si svolení chilské Centrální banky k transferu deviz do země. S.A. podléhá státní kontrole – tzv. Superintendencia de Valores y Seguros (SVS).
- Sociedad por Acciones (SpA – akciová společnost) simplifikovaná verze S.A. Může být uni- personální nebo mít více společníků. Lze založit přes webové stránky: www.tuempresaenundia.cl téměř ihned. Po založení je třeba ověřit podpis u notáře do 30 dnů. Registrace u obchodního rejstříku a zahájení činnosti lze uskutečnit online. Nevyžaduje se žádná minimální částka složeného kapitálu.

ZÚ Santiago doporučuje, aby případní čeští zájemci o působení na chilském trhu svěřili zajištění byrokratických úkonů kvalifikovanému místnímu advokátovi či poradenské firmě. Ta navíc může poradit s výběrem vhodné právní formy budoucí společnosti, zařídí nezbytné formality, poradí s pracovní- právními, daňovými a jinými záležitostmi.

5.3 Marketing a komunikace

Chilský trh je velice náročný na propagaci, především u výrobků hromadné spotřeby. V zemi mají své reprezentace nejvýznamnější světové reklamní agentury a reklama je zde na úrovni jak cenové, tak obsahové, srovnatelná s evropskými zeměmi. Rozšířena je především reklama prostřednictvím televizních šotů, v rozhlasu a v tisku. Na vysoké úrovni je rovněž direct mailing, různé spotřebitelské soutěže (motivační a věrnostní programy), specializované výstavy. Obecně řečeno, je třeba počítat s vysokými náklady na propagaci u nově zaváděného výrobku. České firmy proto např. využívají již zavedeného jména svých reprezentantů a propagace jejich výrobků se děje v rámci celkové propagační kampaně distributora (např. Porsche Auto v případě automobilů Škoda je oficiálním distributorem Volkswagen Group).

Stále většího významu v reklamě nabývají elektronická média a sociální sítě a to především tehdy, je-li cílovou skupinou mladší populace.

Po obsahové stránce propagace je třeba brát zřetel na silný vliv katolické církve v Chile a určitý stupeň polooficiální cenzury (resp. autocenzury), a vyvarovat se motivů sexuálních či znevažujících např. církev. Chilská společnost je také značně citlivá v oblasti otázek původních indiánských obyvatel.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Chile má dlouhodobě problémy s dodržováním ochrany duševního vlastnictví. Přestože je přidruženým členem EU, v Asociační dohodě EU-Chile není tato problematika výslovně zmíněna. Neexistuje tedy žádný právní podklad pro žaloby pro její porušování z chilské strany. Jedinou

možností jsou žaloby u běžných soudů. Chile v roce 2007 přijalo zákon upravující ochranu duševního vlastnictví. Tento zákon je sice pokrokem oproti stavu v minulosti, přesto neuspokojuje země EU ani další vyspělé země. K velkým kritikům nedostatečné ochrany duševních práv v Chile patří, vedle zemí EU, také USA.

V zásadě lze definovat dvě hlavní oblasti porušování ochrany duševního vlastnictví v Chile: Pirátské vydávání knih, filmů a softwaru, které není dostatečně sankcionováno místními úřady. V současnosti existuje v Chile zákon, kterým se stanoví daň ze softwaru ve výši 15%. Toto rozhodnutí neuspokojuje EU, která žádá úplné odstranění této daně. Porušování patentů farmaceutického průmyslu. Zde dochází k největšímu poškození zájmů firem EU, kdy chilští výrobci okopírují patentovaný lék evropského výrobce a nechají si od Chilského institutu veřejného zdraví (ISP) povolit distribuci. ISP pouze konstatuje, že lék je zdravotně nezávadný, ale již se nezabývá tím, že může porušovat zákon o ochraně duševního vlastnictví. Přitom pro registraci léku místní firmy použijí testy předložené EU firmou, která je autorem patentu a pouze trochu upraví jeho složení a dá mu jiné jméno. Chilská strana argumentuje tím, že ISP zřídil on-line internetovou stránku, kde zveřejňuje jména všech zájemců o registraci léků i s jejich názvy. EU firmy si mají ohlídat, zda některá místní firma neporušuje patentovou ochranu a v pozitivním případě si stěžovat u soudu.

5.5 Trh veřejných zakázek

Nejvýznamnějším zprostředkovatelem zakázek pro stát je agentura ChileCompra. Agentura má 16 poboček ve 13 chilských městech, nicméně jejím hlavním prostředkem komunikace se zahraničními dodavateli je webová stránka chilecompra.cl. Prostřednictvím uvedené webové stránky se zahraniční firmy mohou bezplatně registrovat jako dodavatelé chilského státu. Agentura ChileCompra pak z registrovaných zahraničních firem vybírá ty, jejichž prezentace je nejkvalitnější a jejichž výrobky jsou nejvíce shodné s momentálními potřebami státních struktur.

Zásadním problémem pro mnoho zahraničních firem však je skutečnost, že webová stránka je pouze ve španělštině a tak registrace a veškeré nabídky a prezentace musí zahraniční firmy uskutečnit ve španělštině. To jednoznačně favorizuje firmy španělské a latinskoamerické. Nicméně tento fakt by neměl být překážkou pro české podniky, protože investice do kvalitního překladu jejich prezentace pro ChileCompra do španělštiny je perspektivní investicí, když zohledníme obrovský objem nákupů, který každoročně ChileCompra uskutečňuje.

Další cestou je zapsání zahraničního dodavatele v registru www.chileproveedores.cl. Jde o celkem jednoduchou proceduru, registrace je zpoplatněna. Na portálu www.mercadopublico.cl jsou zveřejňovány licitace vypisované pro firmy zaregistrované do systému ChileCompra.

Tendry soukromých firem jsou zveřejňovány většinou na webových stránkách jednotlivých podnikatelských subjektů. Zejména u velkých podniků je běžnou praxí, že nakupují jen od firem, které jsou u nich registrovány ve zvláštních dodavatelských registrech. Tyto subjekty jsou většinou následně prioritně vyzývány k účasti na korporativních licitacích.

Pro zakázky vypisované ozbrojenými silami Chile (pozemním vojskem, letectvem, námořnictvem či policií) musí být účastníci licitace předem zaregistrováni v tzv. Rejstříku dodavatelů. Příslušný formulář si je možné vyžádat na „Departamento de Registro de Abastecimiento“ u jednotlivých velitelství ozbrojených sil nebo vyplnit prostřednictvím internetu na příslušné webové stránce (www.ejercito.cl, www.fach.cl, www.armada.cl, www.carabineros.cl)

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Řešení obchodních sporů se odvíjí od podmínek stanovených v kupní smlouvě. Chilské zákonodárství umožňuje stanovit ve smlouvě, kdo bude provádět hospodářskou arbitráž (mimosoudní řešení sporů). Většinou to bývá předem stanovený chilský advokát či smírčí komise Národní obchodní komory. V případě soudního řešení je nejlepší stanovit ve smlouvě mezinárodní soud, u něž by se případný spor řešil. Pro obchody s evropskými zeměmi to bývá většinou Vídeňský mezinárodní soud. Pokud není stanoven, řeší se spor u příslušného soudu v Chile dle chilského práva.

Pokud je však český výrobek cenově konkurence schopný a vývozce věnuje přípravě obchodního případu dostatečné úsilí, zajistí se dobrou platební podmínkou. Je zcela běžnou platební podmínkou neodvolatelný akreditiv splatný na viděnou prostřednictvím chilské komerční banky. Současná legislativa rovněž umožňuje platby předem. Je např. používána při prvních kontaktech mezi českými vývozci, kdy určitá částka je požadována jako akontace, zbytek pak akreditivem nebo proti předání dokumentů.

Asižší vývozci s úspěchem aplikují v poslední době dodavatelský úvěr až na období 120 dnů. Velké důlní společnosti nakupují většinu zboží formou konsignace.

Platební morálka v Chile je značně nad průměrem LA. Nicméně v obchodním styku a zvláště v případě větších zakázek a investic je naprosto nutné získat odborné právní poradenství od místních kanceláří na které může v případě zájmu ZÚ poskytnout kontakt.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

K turistické cestě do Chile kratší než 90 dní potřebují občané ČR platný cestovní (případně diplomatický či služební) pas ČR. Doporučuje se platnost pasu minimálně 90 dnů od předpokládaného data vstupu na území Chile. Úředníci pohraniční kontroly vyžadují bezvadný stav cestovního pasu. Vízová povinnost pro cesty kratší než 90 dní není zavedena. Mezinárodní očkovací průkaz se při cestách do Chile nevyžaduje; zvláštní očkování není vzhledem k místním hygienickým a klimatickým podmínkám potřebné. Vízové otázky při plánovaném pobytu delším než 90 dní viz podkapitola 5.8

Cizinec při vstupu na území Chile povinně vyplňuje formulář chilské Zemědělské a veterinární služby (SAG) a Státní celní služby, v němž mj. odpovídá na otázku, zda do země dováží nějaké rostliny, čerstvé ovoce a zeleninu, maso a masné výrobky, mléko a mléčné výrobky, med a další potraviny. Ze stránek SAG je možné stáhnout příslušný formulář. SAG zavedla přísná ochranná opatření s cílem zamezit zavlečení škůdců, chorob hospodářských zvířat a chorob rostlin do země. Na hraničních přechodech včetně mezinárodních letišť při vstupu do Chile rutinně probíhají důkladné prohlídky zavazadel (RTG a manuální kontrola, kontrola speciálně vycvičenými psy). Restrikce na dovoz potravin se nedoporučuje podceňovat; při porušení předpisů se cizinec vystavuje nebezpečí sankcí (vysoké pokuty a odepření vstupu do země). Přihlašovací povinnost při krátkodobých pobytech není zavedena. V případě nejistoty zda dovážené zboží či předměty předpisu podléhají nebo nepodléhají se doporučuje vyplnit, že cestující výrobky rostlinného nebo živočišného původu veze. Kontrolaři si je případně mohou nechat ukázat a sami rozhodnou zda je do země vpustí nebo ne. V případě, kdy cestující produkty v prohlášení neuvede hrozí mu komplikace a vysoké pokuty.

Celní předpisy opravňují turisty přivést do země bez cla předměty osobní potřeby do ceny FOB 1.500 USD. Zboží komerčního určení může být dovezeno bezcelně do hodnoty FOB 1000 USD. Pokud hodnota předmětů osobní potřeby přesahuje FOB 1.500 USD je nutno to deklarovat a zaplatit clo ve výši CIF 6%. Pokud hodnota předmětů komerčního určení přesahuje FOB 1000,- USD je nutno to deklarovat a zaplatit clo ve výši CIF 19%. Během vstupu do Chile je možno uskutečnit nákupy v Duty Free Shop do hodnoty 500 USD. Při dovozu zvířat je vyžadováno potvrzení o provedení všech příslušných očkování vydané veterinářem a ověřené chilským konzulátem.

Povinná směna valut neexistuje, devizový trh je liberalizovaný, je možno směniti jakoukoli konvertibilní měnu. Nejvíce používanou měnou jsou americké dolary; mimo Santiago může být problém směniti např. eura. Běžně lze směniti i argentinskou a brazilskou měnu.

Pokud si hodláte během svého pobytu půjčit auto, doporučuje se mít k dispozici mezinárodní řidičský průkaz, i když většinou postačí cestovní pas a český řidičský průkaz, a to jak při pronájmu automobilu, tak při případných silničních kontrolách. Půjčovny aut vyžadují vždy předložení kreditní karty. Při uzavírání smluv v půjčovnách aut doporučujeme důkladnou kontrolu smlouvy a jejích podmínek, pojištění a řádné převzetí vozidla přesně podle protokolu o jeho technickém stavu a případném vnějším poškození. Se zapůjčeným vozidlem nelze ve většině případů vycestovat mimo území Chile. Při plánované cestě mimo Chile je nutné takovou cestu avizovat předem při rezervaci a počítat s určitým příplatkem na pojištění. Vzhledem ke stavu silnic a cest v odlehlých oblastech doporučujeme při pronájmu vozidla připlatit si pojištění. Na dálnicích a za průjezdy tunely se platí poplatky, které jsou relativně vysoké. S těmito výdaji je nutno počítat předem, zpoplatněné úseky nemají často alternativu. Mýtné nelze platit kreditními kartami ani cizí měnou, je tedy třeba cestovat s dostatkem peněz v hotovosti. Cena za litr benzínu (bezolovnatý 95 oktanů) se pohybuje kolem 900 pesos (přibližně 1,5 USD), v odlehlých regionech (poušť Atacama, Carretera Austral) je cena mírně vyšší.

Pro cesty po Chile lze kromě letecké dopravy použít i dopravu autobusovou, která má velmi hustou síť (několik společností operujících ze Santiaga do velkých měst, v regionech pak menší místní dopravci). Ceny jízdenek v jedné a téže kategorii (lůžko, standard apod.) a na stejné trase se mezi jednotlivými společnostmi nijak podstatně neliší. Na velké vzdálenosti jsou k dispozici lůžkové vozy (salón cama) a prostorná sedadla (semicama). V provozu jsou i mezinárodní linky. Velmi kvalitní je vnitrostátní letecká doprava; letenky (podobně jako autobusové jízděnky) možné nakupovat prostřednictvím internetu. Železniční osobní doprava existuje pouze mezi Santiagem a jihem země (města Chillán, Concepción, Temuco).

Ve srovnání s ostatními latinskoamerickými zeměmi je Chile poměrně bezpečnou zemí. Nejčastější problémy, zejména ve velkých městech jako Santiago, Valparaíso, Viña del Mar a dalších, mívají turisté s organizovanými skupinami kapesních zlodějí. V centrech těchto měst nedoporučujeme ženám nosit šperky. Zvláště upozorňujeme na vysokou kriminalitu v centru Valparaísa, kde byla zaznamenána i loupežná přepadení a násilné činy, jejichž obětí se stali turisté, a ve městech v blízkosti bolivijských a peruánských hranic (město Calama). Turisticky atraktivní jih je z bezpečnostního hlediska téměř bezproblémový, nicméně násilné činy s politickým podtextem (protesty aktivistů domorodného etnika Mapuche) jsou zaznamenány několikrát do roka v Araukánii (IX. region). Zvláštní pozornost věnujte osobním věcem během cest autobusem (vysoké riziko hrozí zvláště na autobusových nádražích) a v restauracích navštěvovaných cizinci (např. ve čtvrti Bellavista v Santiagu).

Krádež cestovních dokladů nebo finanční hotovosti je třeba ohlásit na policii (Carabineros nebo Policia de Investigaciones) a sepsat příslušný protokol. Sepsání protokolu je samozřejmě nutné, pokud hodláte uplatnit cestovní pojištění. V případě odcizení cestovního pasu je taktéž nutný policejní protokol a s tímto se následně na velvyslanectví sepisuje příslušné oznámení pro české úřady. Doporučujeme vyhýbat se politickým demonstracím (typicky 11. září na výročí vojenského puče nebo na 1. máje) včetně studentských akcí. Není výjimečné, že politická shromáždění vyústí v násilné střety demonstrantů s policií.

Doporučujeme uložit si cestovní pas a cennosti na bezpečné místo a mít u sebe pouze kopii datové stránky pasu. Doklady a cennosti lze uložit i na velvyslanectví. Zájem o úschovu nutno avizovat předem, stejně jako opětovné vyzvednutí věcí. Věci k úschově lze přijímat a vydávat pouze

v pracovní době.

Zdravotnická péče je v Chile v soukromých zařízeních velmi nákladná; státní zdravotnický systém má dosti nízkou kvalitu a velmi dlouhé čekací doby. Občanům ČR lze doporučit pouze soukromé zdravotnické služby. Tyto je třeba hradit v plné výši (běžné vyšetření okolo 100 USD, hospitalizace až tisíce USD). Náklady je následně nutné předložit k úhradě příslušné zdravotní pojišťovně v ČR (jak v případě, že si občan nadále platí pojištění jako pracovník s pracovištěm v zahraničí, tak tehdy, pokud se pojistil pro případ léčebných výloh v zahraničí při turistické či jiné nepracovní cestě). Z praktické zkušenosti z r. 2015 uvádíme, že jeden „lůžkoden“ v kvalitní soukromé nemocnici stojí téměř 1000,- USD, což platí i nadále. ČR nemá s Chile uzavřenu dohodu o bezplatném poskytování zdravotnické péče. Pokud by se chtěl český občan zdravotně pojištit v místě, může tak učinit u jedné ze 17 soukromých zdravotních pojišťoven (tzv. ISAPRES). Jejich pojistné se liší dle pojistného programu, v průměru se však pohybuje okolo 2500–3000 USD ročně. Účastníci této péče mají nárok na ošetření v nejlepších soukromých klinikách (Clínica Alemana, Clínica Santa María, Clínica Las Condes, Arauco Salud). Úhrada zdravotnické péče však není v plné výši, pohybuje se v rozmezí 30–70% dle poskytované služby, zbytek připadá na spoluúčast pacienta. Léky jsou plně hrazeny pacientem. Důrazně doporučujeme před cestou do Chile uzavřít kvalitní zdravotní pojištění, které explicitně tuto zemi pokrývá. V ČR lze toto pojištění získat od několika subjektů.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

O dlouhodobé vízum Chile za účelem zaměstnání lze žádat jak na chilském velvyslanectví, tak na území Chile. Bližší informace při žádosti podávané na velvyslanectví viz stránky chilského MZV v angličtině nebo ve španělštině. Žádost podávanou v Chile vyřizuje chilské ministerstvo vnitra (Ministerio del Interior), resp. jeho odbor pro cizinecké záležitosti a migraci (Departamento de Extranjería y Migración), informace jsou dostupné v angličtině a ve španělštině. Další informace najdete na stránkách www.extranjeria.gob.cl

Dle informací poskytnutých chilským velvyslanectvím v Praze je třeba při podání žádosti o dlouhodobé vízum předložit následující doklady:

- Vyplněný formulář
- Platný cestovní pas
- Výpis z trestního rejstříku
- 1 fotografii v digitální podobě
- Doklad o akademickém titulu (pokud je to nutné)
- Životopis, v němž je potřeba uvést zkušenost v oboru, ve kterém bude pracovat v Chile

Pracovní smlouvu platnou po dobu delší než 1 rok, která musí obsahovat:

- Minimální plat, který musí být vyšší než minimální mzda v Chile, tj. 310.000 CLP
- Závazek zaměstnavatele, že uhradí letenky zpět z Chile do ČR pro zaměstnance i jeho rodinu
- Závazek úhrady zdravotního a sociálního pojištění

Dle informace z téhož zdroje se žádost o vízum podává online; žadatel se má registrovat na stránce sac.minrel.gob.cl a všechny náležitosti předložit v digitální podobě. Doklady vydané českými úřady musí mít ověření apostilní doložkou. Při dlouhodobých pobytech (více než 90 dní, s vízem) platí přihlašovací povinnost, která se dle chilského cizineckého zákona (Reglamento de Extranjería) týká „všech cizinců starších 18 let, s výjimkou turistů a cizinců pobývajících v Chile z oficiálních důvodů“. Cizinci jsou povinni nechat se zapsat do speciálního policejního registru, který vede Policía de Investigaciones de Chile, do 30 dní od data překročení chilské hranice. Poté je nutno se hlásit u Služby pro evidenci a identifikaci osob (Servicio de Registro Civil e Identificación), která vystaví cizinci chilský identifikační doklad. Nesplnění této povinnosti má vážné následky: cizincům není povolen odjezd ze země, jsou jim zabaveny pasy a poté jsou vystaveni několik dní trvající úřední proceduře, v jejímž závěru je jim vyměřena pokuta (v přepočtu řádově stovky až tisíce korun).

Důležité: pro vstup a pobyt na území Chile musejí občané ČR splňovat podmínky stanovené chilskými zákony. Výše uvedené informace jsou určeny pouze k základní orientaci. Podrobnější a aktuálnější informace lze získat na ZÚ Chile v ČR <https://chile.gob.cl/republica-checa/>

5.9 Veletrhy a akce

Nejvýznamnějšími veletrhy v Chile s dopadem do celého regionu LA jsou FIDAE a EXPOMIN, konané jednou za dva roky. FIDAE: Letecká a kosmická technika a technologie, pozemní zajištění leteckého provozu, obranný a bezpečnostní průmysl. EXPOMIN: Těžební a důlní technika,

technologie a služby, těžba a související zpracování nerostů, energetika, bezpečnost, životní prostředí. EXPOMIN alternuje s veletrhem EXPONOR se stejným zaměřením (EXPOMIN sudý rok, EXPONOR lichý rok). Veletrhy FIDAE a EXPOMIN se měly konat v roce 2020, z důvodu koronavirové pandemie však byly zrušeny.

FERIA INTERNACIONAL DEL TRANSPORTE – FITRANS 2021

Veletrh dopravních prostředků

1. července 2021 – Espacio Riesco

www.fitran.cl

SEGURIDAD EXPO 2021

Veletrh bezpečnosti, záchranářství a prevence kriminality

8. září 2021 – Espacio Riesco

www.seguridadexpo.cl

EXPOVIVIENDA 2021

Veletrh nemovitostí a bydlení

24-26. Září 2021 - Centro Cultural Estación Mapocho

www.feriaexpovivienda.cl

EDIFICA 2021

Veletrh stavebnictví

12-15. října 2021 – Espacio Riesco

www.edifica.cl

EXPOMIN 2021

Veletrh těžebního průmyslu

Přelom října/listopadu 2021 (tbc) – Espacio Riesco

www.expomin.cl/home-2021

V návaznosti na EXPOMIN 2021 připravuje ZÚ ve spolupráci se ZK CT specializovanou misi zaměřenou na těžební průmysl. Kromě návštěvy veletrhu bude program mise zahrnout představení CZ účastníků přímo potenciálním chilským partnerům v místě jejich působnosti.

SALON LOOK SANTIAGO 2021

Veletrh estetiky, kosmetiky a kadeřnictví

1. listopadu 2021 – Espacio Riesco

www.looksantiago.cl

FIDAE 2022

Veletrh letectví a kosmonautiky

5.-10. dubna 2022 - Aeropuerto Arturo Merino Benitez

www.fidae.cl/en/

EXPONOR 2022

Veletrh inovativních technologií pro těžební a energetický průmysl

22.-23. června 2022 – Antofagasta

<https://exponor.cl>

Pro rok 2021 jsou plánovány následující projekty na podporu ekonomické diplomacie: (termíny realizace budou koordinovány s aktuálními protipandemickými opatřeními v obou zemích)

září 2021 - Podnikatelská mise zaměřená na železniční dopravu

říjen 2021 - Incomingová mise zaměřená na podporu exportu pivovarnických technologií a surovin

podzim 2021 - Incomingová mise zaměřená na spolupráci v oblasti umělé inteligence

říjen/listopad - Prezentace CZ firem u příležitosti veletrhu EXPOMIN

6 Kontakty

První lékařská pomoc (Ambulancia) – 131
 Hasiči (Bomberos) – 132
 Policie (Carabineros) – 133
 Kriminální služba (Policía de Investigaciones) – 134
 Pomoc drogově závislým (Fonodrogas) – 135
 Služba námořní záchranné pomoci (SBRM) – 137
 Služba letecké záchranné pomoci (SAR) – 138
 Ohlašovna lesních požárů (Incendios Forestales) – 130

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

ZÚ v Santiago de Chile Adresa:

Av. El Golf 254, Las Condes, Santiago de Chile

Telefon +56 2 22321066, 22311910 Fax +56 2 22320707 Nouzová linka +56 9 92492220, +56 9 97462527, +56 9 94409809 (první číslo je konzulární služba, další čísla použijte jen v případě, že se nelze na první číslo dovolat)

E-mail ZÚ: santiago@embassy.mzv.cz

E-mail Ekonomický úsek: Commerce_Santiago@mzv.cz Web: www.mzv.cz/santiago

Vedoucí úřadu Ing. Josef Hlobil Funkce: VZÚ Diplomatická působnost: diplomatická a konzulární pro Chilskou republiku a Mnohonárodní stát Bolívie

Časový posun: -5 hod v době letního času v ČR (letního v Chile 27.3.-14.5., 14.8.-29.10.) -6 hod v době letního času v ČR (zimního v Chile 15.5.-13. 8.) -4 hod v době zimního času v ČR (letního v Chile od 30.10.)

Provozní hodiny úřadu: Pondělí - čtvrtek 08:00 – 16:30 Pátek 08:00 – 14:30

Úřední hodiny pro veřejnost: pondělí, středa, pátek 09:00 – 12:00

CzechTrade/CzechInvest

V roce 2014 byla v Santiagu de Chile založena nová pobočka CzechTrade, vedoucím zahraniční kanceláře je Ing. Jiří Jílek.

Adresa: Av. El Golf 254, Las Condes, Santiago de Chile

Telefon: +56 2 22321066 (linka 23), +56 9 9353 2180

E-mail: jiri.jilek@czechtrade.cz

Web: www.czechtrade.cz/czechtrade-svet/amerika/chile

Provozní hodiny CzechTrade: Pondělí - čtvrtek 08:00 – 16:30 Pátek 08:00 – 14:30

Česká centra ani CzechTourism nejsou v Santiagu de Chile zastoupena.

Spojení z letiště na ZÚ/Czech Trade

Jedná se o vzdálenost 25 km. Nejrychlejším spojením jsou oficiální černožluté vozy taxi služby nebo automobily společnosti UBER, kterážto aplikace v Santiagu bez problémů funguje. Cestovní čas se mění v závislosti na dopravní špičce a pohybuje se mezi 30 - 70 min. Cena z letiště na ZÚ se pohybuje v rozpětí 16.000 - 25.000 CLP v závislosti na části dne ve které se cestuje.

Spojení z centra na ZÚ/Czech Trade

Vzdálenost cca. 12 km. Nejrychlejším způsobem přepravy je červená linka metra z centra do stanice Alcantara nebo Golf a odtud cca. 7 min pěšky. Je třeba upozornit že v době dopravních špiček (v pracovní dny 7:30 - 9:00 h směrem z centra a 16:30 - 19:00 h směrem do centra) je metro značně přetíženo, často je třeba nechat odjet několik souprav než je cestující do soupravy doslova vtlačen. Existuje rovněž spojení buď oficiálními černožlutými vozy taxi služby nebo automobily společnosti UBER.

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

Kontakty viz. název podkapitoly + další důležitá telefonní čísla

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

www.gob.cl/instituciones – Přehled kontaktů na ministerstva a ostatní státní orgány

www.gob.cl/pasoapaso - Podrobné informace o fázích karantény a platných omezeních

www.bcentral.cl – Centrální Banka www.sii.cl – Daňová správa www.ine.cl – Statistický úřad

www.mercadopublico.cl – Nabídka veřejných zakázek

www.chilecompra.cl - Zprostředkovatel veřejných zakázek

www.sbif.cl – Regulátor trhu

www.cnc.cl – Národní komora pro obchod, služby a turistiku

www.ccs.cl – Santiagská obchodní komora

www.sofofa.cl – Společnost pro podporu průmyslové výroby

www.sonami.cl – Národní hornická společnost

www.asexma.cl – Svaz exportérů

www.corfo.cl – Agentura na podporu hospodářského rozvoje

www.investchile.gob.cl – InvestChile - agentura na podporu investic do Chile

http://eeas.europa.eu/delegations/chile/index_es.html - Delegace EU v Chile, telefon: +56 2 23352450, Fax: +56 2 3351779, e-mail: delegation-chile@eeas.europa.eu, e-mail Ekonomický úsek: DELEGATION-CHILE-ECCO@eeas.europa.eu